

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΡΑΝΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΜΕΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ AL-ASHRAF ΣΤΟ ΙΡΑΚ

A. Βασικές πληροφορίες

Ίδρυση της οργάνωσης People's Mujahedin of Iran (PMOI)

1. Η οργάνωση Mujaddeen –e– Khalq, που είναι επίσης γνωστή ως People's Mujahedin of Iran (PMOI) είναι η μεγαλύτερη και πλέον δραστήρια της ιρανικής αντιπολίτευσης που λειτουργεί εκτός του Ιράν. Ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1965 από ιερωμένους σίτες φοιτητές, η ιδεολογία της στηρίζεται στο σιιτικό Ισλάμ και αποδίδει εξέχουσα σημασία στην ανάγκη της αλλαγής της κοινωνίας με στοιχεία της μαρξιστικής ιδεολογίας. Για την επίτευξη των στόχων της δραστηριοποιείται με πολιτικά μέσα και με ένοπλο αγώνα. Καταπολέμησε την κυβέρνηση του Σάχη και υποστήριξε ενεργά την επανάσταση του 1979. Όμως, μετά την αναχώρηση του Σάχη από το Ιράν απέσυρε την υποστήριξή της προς τον Αγιατολλάχ Χομεϊνί τον Ιούνιο του 1981, αρχικά υπέρ του πρώην προέδρου της χώρας Bani Sadr. Έκτοτε, ηγείται διεθνούς εκστρατείας κατά του ιρανικού καθεστώτος με δημόσιες διαδηλώσεις, προπαγάνδα και στρατιωτική δράση επιδιώκοντας την αλλαγή του πολιτικού σκηνικού της χώρας.

2. Το 1981, ο Massoud Rajavi, ηγέτης της οργάνωσης, διέφυγε από το Ιράν και ίδρυσε στη Γαλλία την οργάνωση People's Mujahedin of Iran (εφεξής στο παρόν έγγραφο «PMOI»). Το 1986 αποδέχθηκε πρόταση της ιρακινής κυβέρνησης να εγκατασταθούν στο Ιράκ η έδρα και οι βάσεις της οργάνωσης¹. Τον Ιούνιο του 1987 ο Rajavi ανακοίνωσε την ίδρυση του Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού (National Liberation Army, εφεξής στο παρόν έγγραφο «NLA»), που είναι η στρατιωτική πτέρυγα της οργάνωσης, στην οποία μπορούν να προσχωρήσουν πρόσωπα που δεν είναι μέλη της πολιτικής πτέρυγας αλλά επιθυμούν να συμβάλουν

¹ Η έδρα της οργάνωσης «PMOI» μεταφέρθηκε στο Ιράκ για να ικανοποιηθεί το σχετικό αίτημα των γαλλικών αρχών για μετεγκατάστασή της λόγω της κρίσης των Γάλλων ομήρων που ξέσπασε στο Λίβανο το 1986.

στην ανατροπή της ιρανικής κυβέρνησης με τον ένοπλο αγώνα. Ταυτόχρονα, ιδρύθηκε μια ευρεία πολιτική συμμαχία, γνωστή ως Εθνικό Συμβούλιο Ιρανικής Αντίστασης (National Council for Resistance in Iran, εφεξής στο παρόν έγγραφο «NCRI»). Με την υποστήριξη του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν η οργάνωση ΡΜΟΙ/NLA διατήρησε την κύρια βάση των επιχειρήσεών της στην περιοχή Al-Ashraf του Ιράκ, από όπου εξαπέλυε διασυννοριακές επιθέσεις.

Καταυλισμός Al-Ashraf

3. Κατά τον πόλεμο του 2003 στο Ιράκ η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ, υπό την ηγεσία των ΗΠΑ, περιόρισε τα μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ/NLA στη βάση Al-Ashraf. Το Μάιο του 2003 οι στρατιωτικοί αξιωματούχοι των ΗΠΑ συμφώνησαν με την οργάνωση για τον αφοπλισμό των δυνάμεών της που σταθμεύουν στο Ιράκ. Πράγματι, η οργάνωση παρέδωσε τα φυλάκια ελέγχου και τον οπλισμό της στις αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις και αναδιπλώθηκε στο ελεγχόμενο από την Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ στρατόπεδο Al-Ashraf που στηρίζεται, συμπεριλαμβανομένου του κόστους διαβίωσης των μελών της, από την πολιτική πτέρυγα που θεωρεί «φιλοξενούμενες» τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ που σταθμεύουν στην περιοχή και την φυλάσσουν.

4. Επιτροπή, αποτελούμενη από πολλές υπηρεσίες ασφαλείας των ΗΠΑ διεξήγαγε ενδελεχείς συνεντεύξεις με τους ενοίκους του στρατοπέδου Al-Ashraf προκειμένου να καθορίσει εάν είχαν συμμετάσχει στο παρελθόν σε εγκληματικές ή τρομοκρατικές δράσεις στο Ιράκ. Μετά τη διαδικασία αυτή, οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ χορήγησαν στα μέλη της οργάνωσης έγγραφα και πιστοποιητικά ταυτότητας. Τον Ιούλιο του 2004 οι αρμόδιες αμερικανικές αρχές στο Ιράκ αναγνώρισαν στους ενοίκους του στρατοπέδου το «προστατευτικό καθεστώς», των αμάχων που διαβιούν στη χώρα δυνάμει του άρθρου 4 της 4ης Σύμβασης της Γενεύης του 1949².

² Η θέση αυτή έχει κατ' επανάληψη επιβεβαιωθεί από τους αξιωματούχους των ΗΠΑ στο Ιράκ και από τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού. Το άρθρο 4 της 4^{ης} Σύμβασης της Γενεύης του 1949 έχει κυρωθεί με το Ν. 2105/1992 (ΦΕΚ 196, τ. Α') και ορίζει ότι «1. Όλα τα άτομα τα οποία δεν συμμετέχουν ενεργά ή έχουν παύσει να συμμετέχουν σε εχθροπραξίες, είτε υπέστησαν περιορισμό της ελευθερίας τους είτε όχι, δικαιούνται σεβασμού του προσώπου τους, της τιμής και των πεποιθήσεών τους ως και της άσκησης της θρησκευτικής τους λατρείας. Σε κάθε περίπτωση θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης χωρίς να ενεργούνται οποιεσδήποτε διακρίσεις εις βάρος τους. Απαγορεύεται η έκδοση διαταγής για εκτέλεση επιζώντων».

Κέντρο συνέντευξης και προσωρινής προστασίας

5. Λίγο καιρό μετά την άφιξή τους οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ αντιμετώπισαν την περίπτωση των ενοίκων του στρατοπέδου που επιθυμούσαν να αναχωρήσουν από αυτό και να πάψουν να δραστηριοποιούνται με την οργάνωση ΡΜΟΙ/NLA. Πολλοί από αυτούς που επιθυμούσαν να αυτομολήσουν από την οργάνωση είχαν μόλις φθάσει στο Ιράκ είτε από γειτονικές χώρες, είτε απευθείας από το Ιράν, προκειμένου να προσχωρήσουν στην πολιτική πτέρυγα της οργάνωσης που έδρευε στο Ιράκ. Άλλοι βρίσκονταν στο στρατόπεδο από τη δεκαετία του 1990. Κάποιοι είχαν αναγνωριστεί πρόσφυγες στην Ευρώπη και στη Βόρειο Αμερική και είχαν προσληφθεί, συχνά με πλαστά προσωπικά στοιχεία, από το Εθνικό Συμβούλιο Ιρανικής Αντίστασης που λειτουργούσε σε αυτές τις χώρες. Τουλάχιστον ένα μέλος της οργάνωσης ήταν αιχμάλωτος πολέμου στο πόλεμο Ιράν-Ιράκ και ισχυρίζεται ότι αναγκάστηκε να καταφύγει στο στρατόπεδο Al Ashraf προκειμένου να πάψει να διαμένει στο κέντρο κράτησης των αιχμαλώτων πολέμου που λειτουργούσε στο Ιράκ.

6. Όμως, λίγους μήνες μετά την προσχώρησή τους στην οργάνωση ΡΜΟΙ/NLA στο Ιράκ αρκετά από τα μέλη της απογοητεύτηκαν από την ιδεολογία της, την αυστηρή στρατιωτική δομή της και το αυταρχικό και κάποιες φορές βάνουσο περιβάλλον³. Το 1994, η ηγεσία της πολιτικής πτέρυγας της οργάνωσης εξαπέλυσε ιδεολογική επανάσταση προκαλώντας έντονη ψυχολογική πίεση στα μέλη της που ζούσαν στο στρατόπεδο. Για παράδειγμα, μεταξύ άλλων μέτρων, πολλά από τα μέλη της οργάνωσης αναγκάστηκαν να χωρίσουν και να εγκαταλείψουν τα παιδιά τους. Όσοι κατέκριναν την οργάνωση και τους αρχηγούς της και διαφώνησαν με τις θέσεις τους τιμωρήθηκαν με φυλάκιση και με εξευτελιστική μεταχείριση. Κάποιοι πρόσφυγες ανέφεραν στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι η οργάνωση απείλησε με διετή φυλάκιση όσους επιθυμούσαν να εγκαταλείψουν το στρατόπεδο παρότι είχαν ήδη υποστεί την τιμωρία της δετούς κράτησης σε ιρακινή φυλακή λόγω της παράνομης εισόδου τους στη χώρα.

7. Όσοι απαρνήθηκαν την οργάνωση ανέφεραν ότι τα παιδιά τους στάλθηκαν στην Ευρώπη όπου τοποθετήθηκαν σε οικογένειες χωρίς δικαίωμα επικοινωνίας με τους γονείς τους. Σύμφωνα με ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες τα παιδιά αυτά υπέφεραν από εγκατάλειψη και μεταφέρθηκαν σε δομές κοινωνικής πρόνοιας.

³ Βλέπε Human Rights Watch, *No Exit: Human Rights Abuses Inside the Mojahedin Khalq Camps*, 18.5.2005, σε <http://hrw.org/backgrounders/mena/iran0505>.

8. Η πτώση του ιρακινού καθεστώτος επέτρεψε σε όσους επιθυμούσαν να απομακρυνθούν από την οργάνωση να την εγκαταλείψουν. Κάποιες εκατοντάδες ένοικοι του στρατοπέδου Al-Ashraf αυτομόλησαν από την οργάνωση και κατέφυγαν στην Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ, κάποιες φορές δραπετεύοντας. Προκειμένου να στεγάσουν τους δραπετές, οι ΗΠΑ ίδρυσαν άλλη κλειστή δομή φιλοξενίας σε απόσταση από τον καταυλισμό Al-Ashraf που ονομάζεται Κέντρο Συνέντευξης και Προσωρινής Προστασίας. Στη συνέχεια, η δομή αυτή ονομάστηκε «προσφυγικός καταυλισμός Ashraf» (για να μη δημιουργείται σύγχυση με το στρατόπεδο Ashraf). Λόγω της απόφασής τους να αποσκιρτήσουν από την οργάνωση ΡΜΟΙ/NLA οι ΗΠΑ θεώρησαν αμάχους τα πρώην μέλη της και αποφάσισαν να τα προστατεύσουν δυνάμει της 4ης Σύμβασης της Γενεύης του 1949.

9. Συνολικά, περίπου 450 ένοικοι του στρατοπέδου Al-Ashraf μετακόμισαν στο κέντρο συνέντευξης και προσωρινής προστασίας επιδιώκοντας την απομάκρυνσή τους από την πολιτική και στρατιωτική πτέρυγα της οργάνωσης. Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού συνέδραμε περίπου τους μισούς από τους 450 να επιστρέψουν στα ιρακινά σύνορα. Η ιρακινή κυβέρνηση απαγόρευσε στη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού να επιβλέπει την κατάσταση όσων επέστρεψαν στο Ιράν μετά τη μεταφορά τους στα ιρακίνο-ιρακινά σύνορα. Όμως, περίπου 188 εξέφρασαν φόβο δίωξης από την ιρακινή κυβέρνηση στην περίπτωση επιστροφής τους στο Ιράν και επέλεξαν να παραμείνουν στο Κέντρο Συνέντευξης και Προσωρινής Προστασίας.

10. Όσοι παρέμειναν στο Κέντρο Συνέντευξης και Προσωρινής Προστασίας, υπό την προστασία και τον πλήρη έλεγχο της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ, διαμένουν σ' αυτό για περισσότερα από τρία χρόνια. Άλλοι συνεχίζουν να φθάνουν από το στρατόπεδο Al-Ashraf. Ζουν σε συνθήκες κράτησης και δικαιούνται να εξέλθουν από αυτό μόνο για σοβαρούς λόγους υγείας. Επίσης, δικαιούνται να δέχονται επισκέψεις των οικογενειών τους σύμφωνα με τους όρους που θέτει η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ και να εργάζονται στο κέντρο, αμειβόμενοι για τη χειρωνακτική εργασία που παρέχουν.

B. Καθορισμός του καθεστώτος του πρόσφυγα

11. Οι αμερικανικές αρχές ζήτησαν επισήμως τη συνδρομή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προκειμένου να καθοριστούν οι ανάγκες διεθνούς προστασίας των ενοίκων του προσφυγικού καταυλισμού Ashraf που φοβούνται να επιστρέψουν στο Ιράν. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

αδυνατούσε να διεξάγει προσωπικές συνεντεύξεις με την αρχική ομάδα των προσφύγων του καταυλισμού λόγω των προβλημάτων που οφείλονταν στο επισταλές περιβάλλον του Ιράκ. Όμως, μετά την τεχνική υποστήριξη που της παρείχαν οι αμερικανικές αρχές η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες διεξήγαγε συνεντεύξεις μέσω τηλεδιάσκεψης. Τελικώς, η οργάνωση είχε πρόσβαση στον προσφυγικό καταυλισμό στα τέλη Ιουνίου / αρχές Ιουλίου 2007, οπότε διεξήγαγε συμπληρωματικές συνεντεύξεις και επανεξέτασε κάποιους φακέλους.

12. Πριν τη διεξαγωγή συνεντεύξεων για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες επιβεβαίωσε ότι οι ένοικοι του προσφυγικού καταυλισμού ήταν άμαχοι κατά την έννοια του Πορίσματος Νο. 94 (2002) της Εκτελεστικής Επιτροπής του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες⁴. Για την πλειοψηφία των ενοίκων η συνέντευξη για τον καθορισμό των αναγκών διεθνούς προστασίας διεξήχθη δύο χρόνια μετά την άφιξή τους στον προσφυγικό καταυλισμό με στόχο να διαπιστωθεί ότι είναι πράγματι άμαχοι όσοι αιτήθηκαν την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Σε κάποιους δεν επιτράπηκε η πρόσβαση στη διαδικασία άσυλου λόγω αμφιβολιών για την ειλικρινή πρόθεσή τους να απαρνηθούν τη βία. Οι φάκελοί τους επανεξετάστηκαν το 2007 και αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες.

13. Για την εφαρμογή της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα ορίστηκε ομάδα ειδικά καταρτισμένων αξιολογητών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, με έδρα τη Γενεύη (Ελβετίας) που εποπτευόταν από τη Διεύθυνση Διεθνούς Προστασίας και το Περιφερειακό Γραφείο για τη Μέση Ανατολή και τη Βόρειο Αφρική. Η διαδικασία περιλάμβανε δύο στάδια. Στα τέλη του Μαΐου 2006 είχαν ολοκληρωθεί οι συνεντεύξεις των 188 αιτούντων άσυλο σε πρώτο βαθμό. Η διαδικασία των προσφυγών ολοκληρώθηκε στα τέλη Ιουλίου 2006.

14. Οι φάκελοι όσων έχουν υπαχθεί στη διαδικασία της μετεγκατάστασης αφορούν στους αιτούντες άσυλο που κατά την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έχουν ανάγκη το προστατευτικό καθεστώς του πρόσφυγα. Αναφέρεται ότι μετά την Ισλαμική Επανάσταση είναι εξαιρετικά αυστηρή η μεταχείριση που επιφυλάσσει το ιρανικό καθεστώς στα γνωστά ή ύποπτα μέλη της ΡΜΟΙ ή στους συμπαθούντες της οργάνωσης διατάσσοντας ποινές μακροχρόνιας φυλάκισης και

⁴ UNHCR Executive Committee of the High Commissioner's Programme, *Conclusion on the civilian and humanitarian character of asylum*, No. 94 (LIII), 8.10.2002, www.unhcr.org/excom/EXC_OM/3dafdd7c4.html.

χιλιάδες εκτελέσεις. Σποραδικά⁵ αναφέρονται εκτελέσεις μελών της ΡΜΟΙ, συμπεριλαμβανομένων εξωδικαστικών εκτελέσεων εκτός Ιράν. Έτσι, πολλά μέλη της ΡΜΟΙ/NLA/NCRI, ακόμα και υποστηρικτές ή μέλη των οικογενειών τους, έχουν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων.

15. Το 1997, το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ πρόσθεσε στον «κατάλογο των τρομοκρατικών οργανώσεων» την οργάνωση ΡΜΟΙ και το στρατιωτικό της σκέλος NLA. Αυτός ο χαρακτηρισμός δημιούργησε πολλά ερωτήματα στον αμερικανικό τύπο για το δικαιολογητικό λόγο της σχετικής απόφασης ενώ προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι δεν συμπεριέλαβε τη συμμαχία NCRI παρόλο τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει στο συντονισμό και στη χρηματοδότηση της οργάνωσης ΡΜΟΙ/NLA⁶. Την επομένη των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, οι ΡΜΟΙ και NLA ενεγράφησαν, αιτήσε του Ηνωμένου Βασιλείου, στον κατάλογο των τρομοκρατικών οργανώσεων της ΕΕ, που υιοθετήθηκε με τον Κανονισμό Συμβουλίου της ΕΕ Νο. 2580/2001 της 27.12.2001⁷. Ενώ αυτοί οι κρατικοί χαρακτηρισμοί επιβάλλουν την ενδελεχή εξέταση των προϋποθέσεων εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα δεν οδηγούν αυτόματα στην εξαίρεση των αιτούντων άσυλο που σχετίζονται με τις οργανώσεις αυτές από τη διεθνή προστασία. Λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή της ΡΜΟΙ σε κάποιες πράξεις βίας, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αξιολόγησε ενδελεχώς σε κάθε περίπτωση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951⁸. Ειδικότερα εξετάστηκαν ο ρόλος των αιτούντων άσυλο στην οργάνωση, η διάρκεια της συμμετοχής τους σ' αυτήν και η εμπλοκή τους σε ένοπλες δραστηριότητες. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καθόρισε ότι κανένας από τους πρόσφυ-

⁵ Βλέπε για παράδειγμα Amnesty International, Iran: Urgent Need for Effective Investigation into Deaths in Custody, MDE 12/099/2006, Press Release, 7.9.2006, σε <http://archive.amnesty.org/library/Index/ENGMDE130992006?open&of=ENG-IRN>.

⁶ Βλέπε για παράδειγμα Los Angeles Times, 9.10.1997 – New York Times, 21.4.2006.

⁷ 2007/868/EK: Απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2007, για την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης 2007/445/EK, ΕΕ L 340 της 22.12.2007, σελίδα 100, βλέπε σε <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:340:0100:0103:EL:PDF>.

Προκαλεί έκπληξη ότι ο ευρωπαϊκός κατάλογος των τρομοκρατικών οργανώσεων δεν περιλαμβάνει την οργάνωση NCRI που εδρεύει σε κράτος μέλος της ΕΕ.

⁸ Σχετικά, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπογραμμίζει ότι ο χαρακτηρισμός της οργάνωσης ως τρομοκρατικής από τις ΗΠΑ, τον Καναδά και την ΕΕ δεν επηρέασε τη ζωή και το καθεστώς χιλιάδων μελών αυτών των οργανώσεων που διαμένουν νόμιμα σ' αυτές τις χώρες. Δεν υιοθετήθηκαν μέτρα απέλασης ή κράτησης σε βάρος τους. Στην ΕΕ επιτρέπεται σ' αυτές τις οργανώσεις να εκδίδουν τα έντυπά τους και να χρηματοδοτούν τη δράση τους. Η ηγέτης της οργάνωσης (NCRI) Mariam Radjani έχει συχνά συναντήσεις με υψηλόβαθμους αξιωματούχους διαφόρων κρατών και κλήθηκε να μιλήσει ενώπιον του Συμβουλίου της Ευρώπης την 1η Οκτωβρίου 2007.

γες των οποίων η φάκελοι έχουν υποβληθεί για μετεγκατάσταση δεν είχε εμπλακεί σε δράσεις που μπορεί να οδηγήσουν στον αποκλεισμό από τη διεθνή προστασία.

Γ. Αξιολόγηση των Αναγκών Μετεγκατάστασης

Ανάγκες προστασίας σε νομικό επίπεδο και σε επίπεδο προσωπικής ασφάλειας

16. Το Ιράκ δεν έχει υπογράψει ούτε τη Σύμβαση του 1951 ούτε το Πρωτόκολλο του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων. Από την κατάρρευση του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεϊν το Ιράκ σπαράσσεται από τη βία, συμπεριλαμβανομένων των βομβιστικών επιθέσεων, των αρπαγών και των δολοφονιών. Η καθημερινή ζωή στο Ιράκ (με εξαίρεση, σε περιορισμένο βαθμό, τις τρεις βόρειες επαρχίες Dohuk, Suleymaniya και Erbil) χαρακτηρίζεται από την αβέβαιη κατάσταση ασφαλείας που επικρατεί σε κάθε ένοπλη σύγκρουση.

17. Λόγω της ολέθριας κατάστασης ασφαλείας που επικρατεί στο Ιράκ η σημερινή ιρακινή κυβέρνηση στην οποία κυριαρχούν σιίτες, αδυνατεί να προστατεύσει αποτελεσματικά ακόμη και τους πολίτες της, πολύ λιγότερο τους πρόσφυγες, που συχνά αποτελούν στόχους βίας. Σημαντικός αριθμός προσφύγων που ζούσαν στο Ιράκ, κυρίως Παλαιστίνιοι και Ιρανοί κουρδικής καταγωγής αναγκάστηκαν να διαφύγουν σε όμορες χώρες προκειμένου να εξασφαλίσουν προστασία.

18. Οι Ιρανοί πρόσφυγες που ήσαν μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ κινδυνεύουν ιδιαίτερα στο Ιράκ επειδή η οργάνωση θεωρείται ότι είχε σχέση με το προηγούμενο ιρακινό καθεστώς του Σαντάμ Χουσεϊν λόγω της προστασίας που της παρείχε. Άλλοι υποστηρίζουν ότι η ΡΜΟΙ/NLA συμμετείχε το 1991 στην καταστολή των εξεγέρσεων των ιρακινών κούρδων και των ομάδων των σιιτών, που υποστηρίχτηκαν από τις ιρανικές αρχές. Οι ομάδες που είτε σχετιζόνταν είτε θεωρείται ότι απολάμβαναν προνομιακή μεταχείριση από το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεϊν υπομένουν απειλές και βία, όπως για παράδειγμα οι Παλαιστίνιοι.

19. Με τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν και της συμμαχικής κυβέρνησης του Ιράκ όπου κυριαρχούν οι σιίτες καθώς και των σχέσεων της ιρανικής κυβέρνησης και των σιιτών ανταρτών εκφράζονται έντονες ανησυχίες για την ασφάλεια των προσφύγων, πρώην μελών της ΡΜΟΙ, στο Ιράκ. Σε συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ιορδανία τον Αύγουστο του 2006 με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες οι ιρακινές αρχές δήλωσαν τη βούλησή τους να απελάσουν εντός έξι μηνών από το Ιράκ τα νυν και πρώην μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ/NLA. Το Δεκέμβριο του 2007 η Ύπατη Αρμο-

στεια ενημερώθηκε ότι τους τελευταίους μήνες απείλησαν τους ενοίκους του στρατοπέδου Al-Ashraf ακόμη και στοιχεία της Al Qaeda. Η πολιτική πτέρυγα της οργάνωσης, PMOI, ενημερώθηκε για σχέδια δηλητηρίασης των δεξαμενών ύδρευσης του στρατοπέδου καθώς και βομβαρδισμού ενός εξ αυτών. Επίσης, σύμφωνα με αναφορές της οργάνωσης PMOI Ιρανοί πράκτορες αποθηκεύουν αέρια μουστάρδας σε γειτονικό χωριό προκειμένου να επιτεθούν με χημικά στο στρατόπεδο. Παρότι αυτές οι αξιόπιστες απειλές δεν στρέφονται κατά των προσφύγων που ζουν στον καταυλισμό Ashraf αλλά σε βάρος όσων κρατούνται υπό περιορισμό στο στρατόπεδο Al Ashraf η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι οι πρόσφυγες διατρέχουν παρόμοιο κίνδυνο λόγω της παρελθούσης σχέσης τους με την οργάνωση PMOI/NLA.

20. Οι πρόσφυγες που διαμένουν στον καταυλισμό Ashraf προστατεύονται προς το παρόν από την Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ της οποίας ηγούνται οι ΗΠΑ, η δε προσωπική τους ακεραιότητα φαίνεται ότι διασφαλίζεται μόνο με τον περιορισμό της προσωπικής τους ελευθερίας. Σημειώνεται ότι η δομή και η λειτουργία του προσφυγικού καταυλισμού εξαρτάται άμεσα από την παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ. Όταν η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ αποσυρθεί από τη χώρα θα κινδυνεύσει σοβαρά η προσωπική ασφάλεια των προσφύγων. Παρότι ο διοικητής των αμερικανικών στρατευμάτων δήλωσε πριν ένα χρόνο ότι δεν θα μεταβιβάσει στις ιρακινές αρχές την αρμοδιότητα γι' αυτούς τους πρόσφυγες, τον Ιούνιο του 2007 η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ άρχισε να συζητά την εκκένωση του προσφυγικού καταυλισμού Ashraf αιτούμενη από το Υπουργείο Εσωτερικών του Ιράκ να χορηγήσει στους πρόσφυγες ταξιδιωτικά έγγραφα για να αναχωρήσουν από το Ιράκ. Αυτές οι εξελίξεις ενέχουν κινδύνους για τους πρόσφυγες.

21. Μετά τη θανατηφόρο επίθεση στο κτίριο του ΟΗΕ στη Βαγδάτη τον Αύγουστο του 2003 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν έχει στο Ιράκ γραφείο προσβάσιμο στους πρόσφυγες με εξαίρεση αυτό της Erbil στο βόρειο Ιράκ. Τούτο συμβάλει στην επιδείνωση του καθεστώτος προστασίας των προαναφερόμενων προσφύγων.

Έλλειψη προοπτικής για ένταξη στο Ιράκ

22. Σήμερα δεν υπάρχει στο Ιράκ νομικό πλαίσιο για την «απορρόφηση» των προσφύγων με την ένταξή τους στη χώρα ασύλου. Σχετικά, δεδομένων των εθνικών δεσμών, είναι μοναδική η κατάσταση των κούρδων προσφύγων και αιτούντων άσυλο (Τουρκία, Ιράν, Συρία) στο βόρειο Ιράκ. Παρότι νομοθετικές ρυθμί-

σεις ορίζουν για την προστασία των προσφύγων η εφαρμογή τους στο σημερινό εμπόλεμο περιβάλλον είναι άκρως αναποτελεσματική.

23. Δεδομένης της προαναφερόμενης σύσφιξης των σχέσεων Ιράν-Ιράκ καθώς και της εκλαμβανόμενης σχέσης των πρώην μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ με το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν, δεν είναι εφικτή διαρκής και βιώσιμη λύση για τους πρόσφυγες η ένταξη στο Ιράκ, ως χώρας ασύλου. Τούτο ισχύει επίσης για τις τρεις βόρειες κουρδικές επαρχίες. Η Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν αντιμετωπίζει με εχθρότητα τα πρώην μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ/ΝΛΑ λόγω των εκλαμβανόμενων σχέσεων τους με το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν και αρνήθηκε να εξετάσει αίτημα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την περαιτέρω μετεγκατάστασή τους στις περιοχές όπου ασκεί εξουσία. Το Νοέμβριο του 2007 ο πρόεδρος της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν ενημέρωσε την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι κανένας από τους ενοίκους του στρατοπέδου Al-Ashraf (δηλαδή της πρώην βάσης της οργάνωσης ΡΜΟΙ/ΝΛΑ) δεν μπορεί να φιλοξενηθεί στα εδάφη των τριών βορείων επαρχιών.

Προοπτική εθελοντικού επαναπατρισμού

24. Προς το παρόν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν διευκολύνει ούτε προάγει τον εθελοντικό επαναπατρισμό των προσφύγων από το Ιράκ στο Ιράν. Στο παρελθόν, η Διεθνής Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού κάλυψε εν μέρει τα έξοδα του εθελοντικού επαναπατρισμού στο Ιράν περίπου 200 μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ/ΝΛΑ που ζούσαν στο στρατόπεδο Al Ashraf και αποφάσισαν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους αφού πρώτα μετακόμισαν στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf. Ελάχιστες είναι οι ανεξάρτητες πληροφορίες για την κατάσταση των επαναπατρισθέντων καθώς δεν επετράπη ούτε στη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού ούτε στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες να παρακολουθήσουν την κατάστασή τους. Όμως, σύμφωνα με αξιόπιστες αναφορές προς την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες κάποιοι από τους επαναπατρισθέντες εξαναγκάστηκαν / «κλήθηκαν» να ομολογήσουν και να κατηγορήσουν δημόσια την οργάνωση ΡΜΟΙ/ΝΛΑ μέσω της ιρανικής τηλεόρασης. Η *Nejat*, οργάνωση των θυμάτων της οργάνωσης ΡΜΟΙ που απαρτίζεται από πρώην μέλη της (συμπεριλαμβανομένων των επαναπατρισθέντων) ανέφερε στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι όσοι επέστρεψαν στο Ιράν δεν

αντιμετώπισαν προβλήματα⁹. Κανένας από τους επαναπατρισθέντες, είτε προερχόταν από το στρατόπεδο Al Ashraf είτε από τον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf δεν επικοινωνήσε με το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Οι ιρανικές αρχές συνεχίζουν να χαρακτηρίζουν στα MME «υποκριτές» (*Monafeqin*) τα μέλη της ΡΜΟΙ.

25. Αναφέρεται ότι το Ιράν είχε προετοιμαστεί να δεχθεί την επιστροφή των μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ από το Ιράκ, με εξαίρεση περίπου 50 υψηλόβαθμα στελέχη της, εφόσον εξέφραζαν μεταμέλεια για τις παρελθούσες πράξεις τους. Όμως, ο πρόεδρος του Ιράν Αχμαντινεζάντ δεν επιβεβαίωσε επίσημα αυτήν την υπόσχεση αμνηστίας. Το 2004, με επιστολή της προς την κυβέρνηση της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ζήτησε να επιβεβαιώσουν οι ιρανικές αρχές την αμνηστία που διακήρυξαν προφορικά και να της παράσχουν απρόσκοπτη και άμεση πρόσβαση στους επαναπατρισθέντες. Όμως, η ιρανική κυβέρνηση δεν απάντησε. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες επανήλθε κατ' επανάληψη το 2006, το 2007 και πρόσφατα στις 24.1.2008 επαναλαμβάνοντας το προαναφερόμενο αίτημα προς την κυβέρνηση του Ιράν. Παρότι έχουν αποχωριστεί από τις οικογένειές τους που διαμένουν στο Ιράν και παρόλα τα χρόνια της περιορισμένης ελευθερίας κυκλοφορίας στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf η πλειοψηφία των πρώην μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ/NLA προτίμησε να παραμείνει στο Ιράκ, στον προσφυγικό καταυλισμό που ελέγχει η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ και να μην επιστρέψει στο Ιράν. Πρόσφατα, κάποια από τα μέλη της οργάνωσης διακινδύνευσαν το ταξίδι στο βόρειο Ιράκ ή στην Τουρκία με σκοπό να εξέλθουν από τον προσφυγικό καταυλισμό και να ζητήσουν άσυλο σε άλλες χώρες.

Δ. Σχετικές Νομικές Εξελίξεις

26. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανησυχεί επειδή πολλές χώρες επικαλούνται τους καταλόγους των «τρομοκρατικών οργανώσεων» κατά τον καθορισμό των αναγκών διεθνούς προστασίας ή την εξέταση των αιτημάτων μετεγκατάστασης των προσφύγων που συνδέονται με ομάδες που είναι καταχωρημένες σε αυτούς τους καταλόγους. Τα τελευταία τρία χρόνια πολλές χώρες δεν αναγνώρισαν τις ανάγκες προστασίας των αιτούντων άσυλο που θεωρείται ότι συνδέονται καθ' οιονδήποτε τρόπο (ακόμη και στις περιπτώσεις που ο δεσμός τους

⁹ Παρόμοια είναι η πληροφόρηση που προέρχεται από οργάνωση του ίδιου χώρου που εδρεύει στην Τεχεράνη. Βλέπε <http://www.iran-interlink.org>.

είναι εξαιρετικά χαλαρός) με την οργάνωση ΡΜΟΙ/ΝΛΑ, συμπεριλαμβανομένων για παράδειγμα των συγγενών των μελών της οργάνωσης. Επίσης, απέρριψαν το αίτημά τους για μετεγκατάσταση ή για οικογενειακή συνένωση.

27. Από τον Ιούνιο του 1981 χιλιάδες πρόσφυγες με χαρακτηριστικά όμοια με αυτά των ενοίκων του προσφυγικού καταυλισμού Ashraf έχουν μετεγκατασταθεί σε περισσότερες από 15 χώρες. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες σημειώνει ότι οι κρατικοί κατάλογοι των «τρομοκρατικών οργανώσεων» συντάσσονται κατά κανόνα όχι με νομικά αλλά με πολιτικά κριτήρια όπου το εφαρμοζόμενο μέτρο της απόδειξης δεν είναι υψηλό. Πρόσφατα, τόσο το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁰ όσο και εθνικό δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου¹¹ έθεσαν σοβαρά ερωτήματα για το δίκαιο και προσήκοντα χαρακτήρα της διαδικασίας με τον οποίο συντάχθηκαν και εφαρμόζονται οι κατάλογοι των τρομοκρατικών οργανώσεων της ΕΕ. Επίσης, πρόσφατα, ποινικό δικαστήριο της Γαλλίας αθώωσε δύο μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ που είχαν κατηγορηθεί για «υποκίνηση σε αυτοκτονία»¹². Οι αποφάσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στέλνουν ηχηρό μήνυμα για την προσοχή με την οποία επιβάλλεται να εφαρμόζονται παρόμοιοι κατάλογοι και δημιουργούν ερωτήματα για τη δικαιολογητική βάση της υπαγωγής της οργάνωσης ΡΜΟΙ/ΝΛΑ στον κατάλογο των τρομοκρατικών οργανώσεων της ΕΕ.

Ε. Πρόσφατες Εξελίξεις για τον Προσφυγικό Καταυλισμό Ashraf

Το σημερινό «καθεστώς» του προσφυγικού καταυλισμού Ashraf

28. Στις 31.1.2008 διέμεναν στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf περίπου 80 έως 130 πρόσφυγες και ελάχιστοι αιτούντες άσυλο. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες διστάζει να εφαρμόσει διαδικασία για τον καθορισμό των αναγκών διεθνούς προστασίας των νεο-αφιχθέντων αιτούντων άσυλο επειδή δεν

¹⁰ Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 2006. *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως*. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας - Περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας - Δέσμευση κεφαλαίων - Προσφυγή ακυρώσεως - Δικαιώματα άμυνας - Αιτιολογία - Δικαίωμα επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας - Αγωγή αποζημιώσεως. Υπόθεση T-228/02. Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 2006 σελίδα II-04665. Βλέπε επίσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002A0228:EL:HTML>

¹¹ Proscribed Organizations Appeal Commission (POAC), Lord Alton of Liverpool & Others (in the matter of the People's Mojahadeen Organisation of Iran), PC/02/2006, 30.11.2007, βλέπε σε: http://www.siac/tribunals.gov.uk/poac/Documents/outcomes/PC022006_MPOI_FINAL_JUDGEMENT.pdf.

¹² Tribunal de Grande Instance de Paris, 21.11.2007, Case No. 0317139012 (βλέπε σε http://www.lejdd.fr/cmc/societe/200742/moudajhidines-le-proces-des-torches-humaines_63811.html).

έχουν υιοθετηθεί ρυθμίσεις για την προσωπική τους ασφάλεια και για την πρόσβασή τους στη διαδικασία της μετεγκατάστασης.

29. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέλαβε πρωτοβουλίες ενώπιον των αρχών των ΗΠΑ ώστε να διασφαλίσει ότι η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ θα διατηρήσει την αρμοδιότητα της προστασίας των προσφύγων που διαμένουν στον καταυλισμό Ashraf ή αλλού στο Ιράκ. Στις 31.12.2007 οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ ενημέρωσαν την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι περίπου 93 άτομα εγκατέλειψαν τον προσφυγικό καταυλισμό και ότι σχεδιάζουν να καταργήσουν τον καταυλισμό «εν αναμονή περαιτέρω οδηγιών» από το Στρατηγό των ΗΠΑ Petraeus.

30. Περίπου δύο βδομάδες αργότερα η Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ ενημέρωσε την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι προτίθετο να ανοικοδομήσει κτίριο στην Mesereke (περιοχή του Dohuk) προκειμένου να στεγαστούν οι πρόσφυγες του καταυλισμού Ashraf ή τουλάχιστον μια ομάδα από αυτούς (περίπου 80 άτομα). Οι αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν ανέφεραν στη συνάντηση ότι αφενός η εν λόγω δομή θα χρησιμοποιηθεί για περιορισμένο χρονικό διάστημα ενόσω η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες χειρίζεται τη μετεγκατάσταση των προσφύγων και αφετέρου ότι η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θα αναλάβει τη διαχείριση της. Αναφέρεται ότι στα τέλη Ιανουαρίου 2008 υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ και της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν για τη μεταφορά των προσφύγων που έχουν απομείνει στον καταυλισμό Ashraf στο υπό ανέγερση κτίριο ώστε να διαμείνουν σ' αυτό εκκρεμούσης της ολοκλήρωσης της διαδικασίας μετεγκατάστασής τους σε τρίτες χώρες. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκφράζει την ανησυχία της για τα προβλήματα ασφάλειας που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι πρόσφυγες στο βόρειο Ιράκ καθώς και για την αποτυχία της μετεγκατάστασής τους, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που έχουν υποβληθεί στις ΗΠΑ.

Αναχώρηση των προσφύγων από τον καταυλισμό Ashraf με προορισμό το βόρειο Ιράκ και την Τουρκία

31. Από το Νοέμβριο του 2007 οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ ενθαρρύνουν ή διευκολύνουν την αναχώρηση των προσφύγων που ήσαν μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ από τον καταυλισμό Ashraf. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες ταξίδεψαν στο βόρειο Ιράκ, ενώ άλλοι αποπειράθηκαν να εισέλθουν στην Τουρκία με ταξί-

διωτικό έγγραφο που εξέδωσαν οι ιρακινές αρχές μετά από παρέμβαση των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων. Σε κάποιους από τους πρόσφυγες χορηγήθηκε επιστολή με την υπογραφή στρατηγού των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ, που αναφέρει:

«ο κύριος ή η κυρία ... ταξιδεύει νόμιμα εκτός του Ιράκ με ταξιδιωτικό έγγραφο που έχει εκδώσει η κυβέρνηση του Ιράκ. Προτίθεται να ζητήσει θεώρηση εισόδου στα σύνορα και να διασχίσει τα σύνορα προς την Τουρκία. Η μετακίνηση αυτή έχει εγκριθεί από την Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ και την Πρεσβεία των ΗΠΑ στη Βαγδάτη σε συνεργασία με την κυβέρνηση του Ιράκ».

32. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν στηρίζει την έκδοση των προαναφερόμενων εγγράφων και ανησυχεί επειδή οι πρόσφυγες αναχωρούν από τον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf βασιζόμενοι σε ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες για τη στέγασή τους από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο βόρειο Ιράκ ή για τη χορήγηση θεώρησης εισόδου προκειμένου να εισέλθουν στην Τουρκία. Περισσότεροι από 35 πρόσφυγες, πρώην μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν στην Τουρκία αφού αναχώρησαν από τον καταυλισμό και εισήλθαν σ' αυτήν τη χώρα παράνομα. Δέκα εννέα από αυτούς απελάθηκαν στο βόρειο Ιράκ όπου πολλοί συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν στη Μοσούλη. Δέκα παραμένουν σε κρατητήρια της Τουρκίας, σε επισφαλείς συνθήκες¹³. Αναφέρεται ότι εξαφανίστηκαν κάποιοι πρόσφυγες που διέμεναν στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκφράζει φόβο ότι μπορεί να έχουν απελαθεί στη χώρα καταγωγής τους.

33. Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, που ήσαν μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ, και αναχωρούν από τον καταυλισμό Ashraf με προορισμό το βόρειο Ιράκ ή την Τουρκία υπογραμμίστηκαν σε πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τον Ιανουάριο του 2008 υποδεικνύοντας τη λήψη προσωρινών μέτρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 39 του Κανονισμού του το Δικαστήριο έκρινε ότι η τουρκική κυβέρνηση δεν μπορεί να απελάσει ούτε στο Ιράν ούτε στο Ιράκ, λόγω των κινδύνων ασφαλείας που διατρέχουν σ' αυτήν τη χώρα, έξι πρόσφυγες, πρώην μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ,

¹³ Αυτά στα στατιστικά δεδομένα αλλάζουν σχεδόν σε καθημερινή βάση.

που διέμεναν στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf και αργότερα εισήλθαν στην Τουρκία¹⁴.

34. Στις 19.1.2008 το Ιράν και η Τουρκία υπέγραψαν μνημόνιο για την ενίσχυση της συνεργασίας σε θέματα ασφάλειας και καταπολέμησης της διακίνησης και της εμπορίας ναρκωτικών καθώς και της τρομοκρατίας. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανησυχεί επειδή αυτή η συμφωνία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επαναπροώθηση των προσφύγων που διέμεναν στον καταυλισμό Ashraf και μπορεί να βρίσκονται σε κρατητήρια ή στα σύνορα της Τουρκίας. Για τους πρόσφυγες του καταυλισμού Ashraf η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν θεωρεί βιώσιμη και διαρκή λύση το σχέδιο ανέγερσης κτιρίου για τη στέγασή τους στην περιοχή Dohuk του βορείου Ιράκ. Είναι αναγκαία η άμεση μετεγκατάστασή τους.

ΣΤ. Συμπέρασμα

35. Το αίτημα ασύλου κάθε ιρανού πρόσφυγα που διέμενε στον προσφυγικό καταυλισμό Ashraf εξετάστηκε ενδελεχώς από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και αρκετές αρμόδιες υπηρεσίες ασφαλείας των ΗΠΑ. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες διεξήγαγε λεπτομερειακές συνεντεύξεις για να διαπιστώσει τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού στις περιπτώσεις που αιτούντων άσυλο που εξέτασε καθώς και για να χαρακτηρίσει ως αμάχους όσους κατέθεσαν αίτημα ασύλου.

36. Υπογραμμίζεται ότι τα προσωπικά χαρακτηριστικά αυτών των προσφύγων και τα αιτήματά τους για διεθνή προστασία δεν διαφέρουν από αυτά των εκατοντάδων αιτούντων άσυλο που αυτομόλησαν από τη βάση-στρατόπεδο της οργάνωσης ΡΜΟΙ/ΝΛΑ πριν το 2003. Παρόμοιες υποθέσεις ασύλου έχουν εξετάσει και με ελάχιστες εξαιρέσεις έχουν αποφασίσει την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα τόσο οι κρατικές αρχές καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα όσο και τα γραφεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες που εφαρμόζουν τη σχετική διαδικασία δυνάμει της εντολής της. Οι περιπτώσεις των προσφύγων που αναγνώρισε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπήχθησαν στη διαδικασία της μετεγκατάστασης και αναχώρησαν έως το 2005 για τις τρίτες χώρες που ανταποκρίθηκαν θετικά στο αίτημά τους. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες κατανοεί τις θεμιτές ανησυχίες των κρατών αναφο-

¹⁴ Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Άρθρο 39 του Κανονισμού περί προσωρινών μέτρων, 10 Ιανουαρίου 2008.

ρικά με την αναγνώριση του προστατευτικού καθεστώτος του πρόσφυγα σε όσους συνδέονταν με αντικαθεστωτικές ένοπλες ομάδες, αλλά εκφράζει την ακλόνητη πεποίθησή της ότι πράγματι είναι άμαχοι και απαρνήθηκαν τη βία όσοι αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες, ότι έχουν ανάγκη την παροχή διεθνούς προστασίας εκτός του Ιράκ και ότι δεν θα δημιουργήσουν προβλήματα ασφάλειας στις χώρες όπου θα μετεγκατασταθούν.

37. Με βάση τα παραπάνω και δεδομένου ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη άλλη διαρκής και βιώσιμη λύση γι' αυτήν την ομάδα των προσφύγων η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θεωρεί ότι πρέπει να μετεγκατασταθούν όσοι αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες, κυρίως με βάση τις ανάγκες προστασίας τους σε νομικό επίπεδο και σε επίπεδο προσωπικής ασφάλειας. Οι αδιάκοπες προσπάθειες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προς την κατεύθυνση εντοπισμού χωρών μετεγκατάστασης για τους πρόσφυγες του καταυλισμού Ashraf απέδωσαν περιορισμένους καρπούς, παρόλους τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν στο Ιράκ και την ανάγκη για άμεση μετεγκατάστασή τους¹⁵. Πολλοί από αυτούς τους πρόσφυγες έχουν στενούς συγγενείς στις χώρες μετεγκατάστασης (συζύγους, γονείς, παιδιά, εγγόνια). Άλλοι είχαν νόμιμο καθεστώς διαμονής στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου του προσφυγικού καθεστώτος, όταν αποφάσισαν να επιστρέψουν στο Ιράκ. Άλλοι ήσαν κάτω των 18 ετών όταν αναζήτησαν προστασία στο Ιράκ.

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
Υπηρεσία Μετεγκατάστασης
Φεβρουάριος 2008

¹⁵ Το 2007 μόνο δύο Ιρανοί πρόσφυγες, που διέμεναν στο στρατόπεδο Al-Ashraf μετεγκαταστάθηκαν από την Ιορδανία στην Αυστραλία.